

Zviedrijas un Somijas valdību vadītāju vēstule Eiropas Komisijas priekšsēdētājam Urzulai fon der Leienai

Par Zemes, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektoru (turpmāk tekstā – ZIZIMM) Eiropas Savienībā

15.09.2025.

Vispirms vēlamies pateikties par Jūsu izrādīto interesi Somijas un Zviedrijas mežsaimniecībai. Mēs patiesi novērtējam mūsu labo sadarbību.

Kā Jūs zināt, meži un mežsaimniecība ir ļoti svarīgi abām mūsu valstīm. Tas attiecas ne tikai uz ekonomiku un vidi, bet arī uz kultūru un sabiedrību. Zviedrijā eksporta vērtība veido vairāk nekā desmit procentus no kopējā eksporta.

Somijas gadījumā tas veido gandrīz piektdaļu no kopējā eksporta. Nozares ieguldījums nodarbinātībā ir liels, radot darbavietas arī mūsu lauku apgabalos, kopumā nodarbinot vairāk nekā 200 000 somu un zviedru. Absorbējot oglekļa dioksīdu un aizstājot fosilos produktus, ir skaidrs, ka mežiem un mežsaimniecībai ir svarīga loma mūsu klimata saistību izpildē. Tomēr mēs vēlamies uzsvērt arī valstu prakses un zinātības nozīmi.

Šajā kontekstā mēs vēlamies uzsvērt mūsu pašreizējās problēmas saistībā ar ZIZIMM regulu. Mežu vecuma struktūras izmaiņu un klimata pārmaiņu ietekmes, piemēram, sausuma periodu, kaitēkļu un citu faktoru dēļ, mežu pieaugums iepriekšējos gados ir samazinājies. Krievijas agresija pret Ukrainu ir ietekmējusi tirgus neparedzami, tādējādi palielinot cenas un pieprasījumu pēc vietējiem mežsaimniecības produktiem.

Tā kā mūsu valstīm ir noteiktas būtiskas saistības, pamatojoties uz pašreizējām Komisijas vadlīnijām un saskaņā ar jaunākajām analīzēm, tiek prognozēts, ka gan Somija, gan Zviedrija nespēs izpildīt savas saistības. Tas attiecas gan uz pirmo, gan otro saistību periodu attiecībā uz ZIZIMM.

Ievērojami samazināts mežizstrādes apjoms radītu smagas sekas mūsu ekonomikai un darba tirgum, kā arī būtiski ietekmētu kokmateriālu un meža biomasas piegādi visā Eiropas Savienībā.

Īpaši šajos nenoteiktos laikos tas nevar būt dzīvotspējīgs risinājums. Pat veicot tālejošus un aktīvus pasākumus, mūsu saistību izpilde joprojām būtu ļoti neskaidra, jo nozares dabiskā mainība neitralizē aktīvo pasākumu ietekmi.

Tāpēc mēs atzinīgi vērtējam Komisijas iniciatīvu sadarboties ar dalībvalstīm, lai sagatavotos ZIZIMM pirmā saistību perioda atbilstības procesam. Mēs ļoti augstu novērtējam jūsu centienus rast risinājumus, kas reāli ņem vērā apstākļu izmaiņas. Šajā procesā mēs paredzam nepieciešamību nodrošināt iespēju izmantot regulā paredzēto rīcības brīvību. Turklāt vadlīnijas par tehniskajiem labojumiem meža atsauces līmenī ir jāpilnveido, ņemot vērā metodoloģiskās izmaiņas, dabiskās izmaiņas augšanas procesā, dabiskos traucējumus, palielinātās emisijas no organiskajām augsnēm un citus aspektus, kas ietekmē nozares neto absorbciju, arī tādus kā ģeopolitisko izmaiņu ietekme uz mežizstrādes intensitāti. Šajā kontekstā mēs pastāvīgi cenšamies uzlabot monitoringa metodoloģijas un uzskatām, ka tas jādara arī Eiropas Savienības līmenī.

Nākotnē mēs redzam nepieciešamību pēc plašākas aizvietošanas ietekmes atzīšanas, lai mēs varētu izmantot mežsaimniecības produktu visu potenciālu zaļās pārejas un plaukstošas bioekonomikas jomā.

Raugoties nākotnē, mēs ar nepacietību gaidām 2040. gada mērķu galīgo apstiprināšanu. Mēs atbalstām ātru ES mēroga neto emisiju samazināšanas mērķa 90 % apmērā līdz 2040. gadam pieņemšanu, kas aptver gan emisijas, gan piesaisti, ar nosacījumu, ka Komisijas turpmākajā darbā tiek pietiekami ņemtas vērā neskaidrības zemes izmantošanas sektorā, tehnoloģiju neitralitāte, rentabilitāte un tehnoloģiskie piesaistes avoti.

Kā jūs zināt, mēs esam pārliecināti, ka klimata rīcība un konkurētspēja nav pretēji mērķi — tie viens otru papildina. Mēs esam apņēmušies sasniegt savus mērķus klimata politikā. Šajā procesā mežiem un mežsaimniecībai joprojām būs izšķiroša nozīme. Mēs uzskatām, ka ir pienācis laiks mācīties no esošajiem tiesību aktiem un ņemt vērā zemes izmantošanas sektoram raksturīgo nenoteiktību. Būtu jāizvairās no pārspīlētām pieņēmumiem par šā sektora ieguldījumu. Protams, mēs neesam vienīgās dalībvalstis, kas saskārušās ar problēmām saistībā ar pašreizējo ZIZIMM, un tagad ir iespēja izveidot sistēmu, kas

darbojas praksē, nekaitējot šim svarīgajam sektoram. Lai nodrošinātu mūsu darbu klimata jomā, nekaitējot mūsu ekonomikai, mēs vēlamies uzsvērt nepieciešamību pēc 2030. gada pieņemt tiesību aktus, kuros ņemts vērā ZIZIMM piesaistes reālais potenciāls un tam raksturīgā nenoteiktība. Šim sektoram ir izšķiroša nozīme, nodrošinot piekļuvi biomasai, veicinot ilgtspējīgu bioekonomiku, un tam ir potenciāls nodrošināt ilgtermiņa klimata ieguvumus, samazinot atkarību no fosilā kurināmā, aizstājot to ar bioloģiskas izcelsmes materiāliem.

Eiropas veiksmīga nākotne ir atkarīga no sekmīgas pārejas uz tīru enerģiju, apvienojot izaugsmi, darbavietas un emisiju samazināšanu. Mēs paredzam, ka aktīvā mežsaimniecība bioekonomikā būs mūsu klimata darba kārtības galvenā sastāvdaļa, vienlaikus stiprinot Eiropas konkurētspēju. Somija un Zviedrija ir apņēmušās atrast labākos risinājumus šajā jomā. Un mēs vēlamies strādāt kopā ar Eiropas Komisiju, lai to sasniegtu.

Ar cieņu

Ulf Kristersson

Petteri Orpo